

Kohtuasi C-561/20

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

26. oktoober 2020

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Nederlandstalige Ondernemingsrechtbank Brussel (Brüsseli
hollandikeelne kaubanduskohus, Belgia)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

21. oktoober 2020

Hagejad:

Q

R

S

Kostja:

United Airlines, Inc.

[...] 21. oktoober 2020

[...] Vaheotsus

Eelotsusetaotlus Euroopa Liidu Kohtule

Nederlandstalige

Ondernemingsrechtbank

Brussel

(Brüsseli hollandikeelne kaubanduskohus, Belgia)

Kohtuotsus

Eelotsusetaotlus

10. koda – saal H [lk 2]

KOHTUASJAS

1. Q

2. R

3. S

hagejad,

keda esindab *Meester* (advokaat) B. SCHAUMONT, keda esindab *Meester* J. DE MAN, [...] [aadress],

4. välisriigi õiguse alusel asutatud äriühing UNITED AIRLINES INC, kelle Belgia filiaal asub 1381 Diegem'is, [...] [aadress ja registreerimisnumber],

kostja,

keda esindab *Meester* M. WOUTERS [...] [aadress],

[...]

[...] [menetlus liikmesriigi kohtus]

[...]

[lk 3]

I. NÕUDED

1. Hagejad

Hagejad paluvad mõista kostjalt välja summa 1800 eurot, millele lisandub viivitusintress alates 6. septembrist 2018, ning kohtukulud.

Nad esitavad taotluse mõista kostjalt välja kohtuvaidluse kulud, kaasa arvatud hüvitada menetluskulud hinnanguliselt summas 480 eurot.

2. Kostja

Kostja palub jätta hagi vastuvõetamatusesse tõttu läbi vaatamata või põhjendamatusesse tõttu rahuldamata.

Ta esitab taotluse mõista hagejatelt välja kohtuvaidluse kulud, hüvitades menetluskulud hinnanguliselt summas 480 eurot.

II. ASJAOLUD

- 1 Hagejad broneerisid reisibüroo Your Travel Agency (ei ole käesoleva kohtuvaidluse pool) kaudu üheainsa broneeringu abil lennu lennujaamast Brüssel-Nationaal (Belgia) lennujaama San José International (Ameerika Ühendriigid) [...].

Nad said igäüks individuaalse pileti, mille väljastas lennufirma Deutsche Lufthansa AG, nagu nähtub pileti koodi eesliitest 220, ning mis kehtis kogu lennureisi jooksul Brüssel-Nationaal'ist San José'ni [...]. Tegelikult teostas lennu kostja. Tegemist ei ole ühenduse lennuettevõtjaga.

Broneeringu kohaselt olid kuni lõppsihtkohani ette nähtud järgmised kostja teostatud lennud:

- Lend LH8854 Brüsselist (Belgia) Newark International'i (Ameerika Ühendriigid), väljumine 26. juulil 2018 kell 10.00 kohaliku aja järgi ja saabumine samal päeval kell 12.10 kohaliku aja järgi,
  - jätkulend UA1222 Newark International'ist (Ameerika Ühendriigid) San José International'i (Ameerika Ühendriigid), väljumine 26. juulil 2018 kell 17.05 kohaliku aja järgi ja saabumine samal päeval kell 20.15 kohaliku aja järgi.
- 2 Lend UA1222 hilines ja jõudis sihtkoha lennujaama San José, hagejate lõppsihtkohta 223 minutilise hilinemisega, st rohkem kui kolm tundi hiljem [...].

Kostja väitel oli hilinemise põhjuseks tehniline probleem lennukil, millega pidi lend UA1222 toimuma [...]. [lk 4]

- 3 Äriühing Happy Flights (ei ole käesoleva kohtuvaidluse pool) teavitas kostjat kirja teel 6. septembril 2018, et reisijad loovutasid nõude talle. Seejuures nõudis ta kostjalt 600 euro maksmist isiku kohta, st ühtekokku 1800 euro tasumist. Maksenõude õigusliku alusena viitas ta Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määrusele (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91 (edaspidi „määrus nr 261/2004“) [...].

Happy Flights saatis 3. oktoobril 2018 kostjale meeldetuletuse, sest viimane ei olnud senimaani vastanud ega ka maksnud [...].

Kostja vastas talle 4. oktoobril 2018 ning märkis, et määrus nr 261/2004 ei kuulu kohaldamisele, kuna hilinemine leidis aset teise lennu raames, mis toimus kahe lennujaama vahel, mis asuvad Ameerika Ühendriikide territooriumil [...].

Happy Flight vastas sellele põhjalikult 5. oktoobril 2018 ja viitas kostja seisukoha ümberlõkkamiseks Euroopa Kohtu praktikale. Sellega seoses nõudis ta kostjalt [...] tasumist.

Kostja vastas omalt poolt 10. oktoobril 2018 põhjaliku kirjaga [...].

Happy Flights'i advokaat, kes on ka hagejate advokaat, teavitas kostjat nõudest 11. oktoobri 2018. aasta põhjalikult põhjendatud kirjas [...].

11. oktoobril 2018 teatas kostja advokaadile, et ta jääb enda seisukoha juurde [...].

3. mail 2019 teavitas hagejate advokaat kostjat Happy Flights'ile loovutatud nõude tagastamisest hagejatele. Advokaat nõudis kostjalt uuesti [...] tasumist.

4 Hagejad lasid kostja 22. juulil 2019 kohtusse kutsuda.

III. VASTUVÕETAVUS

5 [lk 5] [...]

6 [...]

7 [...] [Andmed menetluse kohta]

8 Hagi on vastuvõetav.

IV. PÕHJENDATUS

1. ÕIGUSLIK RAAMISTIK

9 Määruse nr 261/2004 artikli 3 lõike 1 punkti a kohaselt kohaldatakse seda määrust „reisijate suhtes, kes lendavad välja asutamislepingu kohaldamisalasse kuuluva liikmesriigi territooriumi lennujaamast“.

„Lend“ on „õhuvetoiming [...], mida teostab lennuettevõtja, kes määrab oma marsruudi“ (vt mh 10. juuli 2008. aasta kohtuotsus Emirates, C-173/07, EU:C:2008:400, punkt 40).

Euroopa Kohus on otsustanud, et ühe- või mitmekordse ümberistumisega lend, mille kohta on tehtud üks broneering, kujutab endast määruses nr 261/2004 ettenähtud reisijatele makstava hüvitise seisukohast ühte tervikut (vt mh 11. juuli 2019. aasta kohtuotsus České aerolinie, C-502/18, EU:C:2019:604, punktid 16 ja 27, samuti 31. mai 2018. aasta kohtuotsus Wegener, C-537/17, EU:C:2018:361, punktid 18 ja 19).

Määruse nr 261/2004 kohaldatavust hinnatakse lähtuvalt sellise lennu esimesest väljumiskohast ja lõppsihtkohast (vt mh kohtuotsus České aerolinie, punkt 16 ja kohtuotsus Wegener, punkt 25).

Kui reisija alustab ühe liikmesriigi territooriumil asuvast lennujaamast lendu, mille lõppsihtkohaks on kolmanda riigi territooriumil asuv lennujaam, ning teeb vahemaandumise kolmandas riigis, kus vahetatakse lennukit, siis kohaldatakse sellisele lennule üldiselt määrust nr 261/2004 (vt kohtuotsus České aerolinie, punkt 18).

- 10 Määruse nr 261/2004 artikli 5 lõike 1 punkt c annab reisijatele lennu tühistamise korral õiguse saada hüvitist. Ka pikaajaline hilinemine annab reisijatele õiguse hüvitist saada, kui nad jõuavad hilinenud lennu tõttu oma lõppsihtkohta kolm või rohkem tundi pärast lennuettevõtja poolt algselt kavandatud saabumisaega (vt mh 19. novembri 2009. aasta kohtuotsus Sturgeon, C-402/07 ja C-432/07, EU:C:2009:716, resolutsioon, korratud 23. oktoobri 2012. aasta kohtuotsuses Nelson, C-581/10 ja C-629/10, EU:C:2012:657, resolutsioon). **[lk 6]**

Määruse nr 261/2004 artiklis 7 kehtestatakse hüvitis 250 eurot kõikide kuni 1500 kilomeetri pikkuste lendude puhul, 400 eurot kõikide üle 1500 kilomeetri pikkuste ühendusesiseste lendude ning kõikide muude 1500–3500 kilomeetri pikkuste lendude puhul ja 600 eurot kõikide muude lendude puhul.

2. KOHALDAMINE

- 11 Kostja on seisukohal, et määrus nr 261/2004 ei ole kohaldatav, kui tegemist on pikaajalise hilinemisega lennu puhul, mille väljumis- ja saabumiskoht on Ameerika Ühendriikide territooriumil ning seda ka siis, kui see lend on viimane lend ümberistumistega lennul ja esimese lennu väljumiskoht on liikmesriigi territooriumil asuvas lennujaamas.
- 12 Hagejad tuginevad Euroopa Kohtu praktikale kohtuotsuses Wegener. Kuigi viidatud kohtuotsuse asjaolud sarnanevad esmapilgul käesoleva kohtuvaidluse asjaoludele, juhib eelotsusetaotluse esitanud kohus tähelepanu asjaolule, et kohtuotsuses Wegener leidis hilinemine aset esimesel lennul (ja seetõttu liikmesriigi territooriumil asuva väljumiskohaga lennul), mida teostas lennuettevõtja, kes ei olnud ühenduse lennuettevõtja.

Käesoleval juhul leidis hilinemine aset teisel lennul, mille väljumiskoht oli Newark (Ameerika Ühendriigid) ja sihtkoht San José (Ameerika Ühendriigid). Järelikult ei saa käesoleval juhul lihtsalt niisama üle võtta Euroopa Kohtu lahendust kohtuotsusest Wegener.

- 13 Euroopa Kohtu otsuses České aerolinie käsitleti samuti sarnaseid asjaolusid.

Selles kohtuasjas otsustas Euroopa Kohus, et määrus nr 261/2004 kehtib ümberistumisega lennu puhul ka teisele lennule, kui esimese lennu väljumiskoht asub liikmesriigi territooriumil asuvas lennujaamas. Kohtuotsuses České aerolinie

leidis hiline mine aset teise lennu puhul, mida teostas lennuettevõtja, kes ei olnud ühenduse lennuettevõtja. Seejuures esitati küsimus, kas ühenduse lennuettevõtja, kes teostas esimest lennu, on kohustatud tasuma hüvitist teise lennu pikaajalise hiline mine eest, mida teostas lennuettevõtja, kes ei olnud ühenduse lennuettevõtja.

Käesoleval juhul teostas nii esimest kui teist lennu kostja, kes ei ole ühenduse lennuettevõtja. Erinevalt kohtuotsusest [lk 7] České aerolinie ei ole siin tegemist ühenduse lennuettevõtjaga. Ühenduse lennuettevõtja, kes väljastas piletid, ei ole isegi selle kohtuvaidluse pool. Järelikult ei saa käesolevas asjas kohaldada lihtsalt niisama Euroopa Kohtu lahendust kohtuotsuses České aerolinie.

Euroopa Kohtu praktika ei sobi päris täpselt käesoleva menetluse asjaoludega.

- 14 Lisaks leiab kostja, et kui määrust nr 261/2004 kohaldatakse asjaoludele, mille aluseks on ümberistumisega lennu teisel lennul aset leidnud pikaajaline hiline mine, oleks tegemist eksterritoriaalse kehtivusega, mis on vastuolus rahvusvahelise õigusega, kui teine lend teostati täies ulatuses kolmanda riigi territooriumil.

Eelkõige juhib kostja tähelepanu asjaolule, et hiline mine leidis aset Ameerika Ühendriikide õhuruumis ning selle hiline mine tagajärjed saabusid eranditult selle riigi õhuruumis. Suveräänsuspõhimõttega on vastuolus, et määrust nr 261/2004 kohaldatakse asjaoludele, mis on aset leidnud kolmanda riigi territooriumil.

Euroopa Kohus tunnustas 21. detsembri 2011. aasta kohtuotsuses Air Transport Association of America rahvusvahelise tavaõiguse põhimõtet, mille kohaselt on igal riigil täielik ja eranditu suveräänsus oma õhuruumi üle. Kohus märkis ka seda, et need üldised põhimõtted on kodifitseeritud mh 7. detsembril 1944 Chicagos (Ameerika Ühendriigid) allkirjastatud rahvusvahelise tsiviillennunduse konventsiooni artiklis 1 (21. detsembri 2011. aasta kohtuotsus Air Transport Association of America jt, C-366/10, EU:C:2011:864, punktid 103 ja 104).

Liidu teisene õigus nagu seda on määrus nr 261/2004, peab olema kooskõlas normihierarhias kõrgemal asuvate õigusnormidega nagu seda on rahvusvaheline (tava)õigus.

Kui kostja käsitus on õige, tekib küsimus määruse nr 261/2004 kehtivusest rahvusvahelise õiguse valguses. Liikmesriigi kohus ei saa tuvastada määruse kehtetust.

- 15 Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELTL“) artikli 267 lõike 1 kohaselt otsustab Euroopa Kohus eelotsusetaotluse menetluse raames [liidu] institutsioonide toimingute kehtivuse ja tõlgenduse üle.

Kui selline küsimus antakse liikmesriigi kohtusse, võib see kohus, kui ta leiab, et otsuse tegemiseks on vaja küsimus lahendada, taotleda sellekohast eelotsust Euroopa Kohtult (ELTL artikli 267 teine lõik). [lk 8]

Euroopa Kohus otsustab ainult liikmesriigi kohtu palvel eelotsuse tegemise kaudu liidu õiguse kehtivuse või tõlgenduse üle, sõltumata sellest, kas põhikohtuasja pooled on liikmesriigi kohtul palunud Euroopa Kohtu poole pöörduda.

Eelotsusetaotlus võib olla asjakohane eelkõige siis, kui tekib uus tõlgendusküsimus, mis on oluline liidu õiguse ühtseks kohaldamiseks, või kui olemasolev kohtupraktika ei ole uute asjaolude või uue õigusliku raamistiku taustal piisavalt selge.

- 16 Kuigi eelotsusetaotluse esitanud kohus ei ole kohustatud esitama eelotsuse küsimust Euroopa Kohtule, on ta seisukohal, et vastus esitatud eelotsuse küsimustele on vajalik otsuse tegemiseks käesolevas menetluses.

Nimelt on vaja selgust tõlgendusküsimuses, millega tehakse otsus selle kohta, kas määrus nr 261/2004 kuulub kohaldamisele, ning kui jah, siis kas see kehtib.

Lisaks ei vasta käesoleva menetluse asjaolud täies ulatuses juhtumitele, mille kohta Euroopa Kohus on oma seisukoha juba avaldanud.

Küsimus määruse nr 261/2004 kehtivuse kohta käesoleva menetluse asjaoludel on uus. Ainult Euroopa Kohus on pädev tuvastama määruse nr 261/2004 kehtetust.

- 17 Eelotsusetaotluse esitanud kohus otsustab järelikult, et Euroopa Kohtule tuleb esitada käesoleva otsuse resolutsioonis väljendatud eelotsuse küsimused.

[...] [anonümiseerimise kohta]

[...] [menetluse peatamine liikmesriigi kohtus] [...]

[lk 9]

EELTOODUD PÕHJENDUSTEL loeb

Rechtbank (esimese astme kantonikohus, Madalmaad) [...] [andmed menetluse kohta]

hagi vastuvõetavaks,

peatab menetluse enne asjas lahendi tegemist ja esitab Euroopa Liidu Kohtule järgmised eelotsuse küsimused:

- Kas Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. veebruari 2004. aasta määruse (EÜ) nr 261/2004, millega kehtestatakse ühiseeskirjad reisijatele lennureisist mahajätmise korral ning lendude tühistamise või pikaajalise hilinemise eest antava hüvitise ja abi kohta ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EMÜ) nr 295/91, artikli 3 lõike 1 punkti a ja artiklit 7 tuleb Euroopa Kohtu arvates tõlgendada nii, et reisijal on õigus saada hüvitist lennuettevõtjalt, kes ei ole ühenduse lennuettevõtja, kui reisija jõuab vahemaandumiseta liikmesriigi

territoriumil oma lõppsihtkohta enam kui kolme tunni pikkuse hilinemisega viimase lennu hilinemise tõttu, kui selle väljumis- ja sihtkoht asub kolmanda riigi territooriumil, ning see lend oli osa ümberistumisega lennust, mille esimeseks väljumiskohaks on liikmesriigi territooriumil asuv lennujaam, ning mida teostab tervenisti see lennuettevõtja ning mille reisija broneeris üheainsa broneeringuga ühenduse lennuettevõtjalt, kes ei teosta ühtegi osa sellest lennust?

- Kui vastus esimesele küsimusele on jaatav: Kas määrus nr 261/2004, kui seda tõlgendatakse esimese küsimuse tähenduses, on vastuolus rahvusvahelise õigusega, eelkõige põhimõttega, et igal riigil on täielik ja eranditu suveräänsus oma territooriumi ja õhuruumi üle, sest sellise tõlgenduse kohaselt tuleb liidu õigust kohaldada asjaolude suhtes, mis leidsid aset kolmanda riigi territooriumil?

[...] [lk 10]

[...] [Eelotsusetaotluse esitamine Euroopa Liidu Kohtule ja lõppklausel]